

GÓP Ý DỰ THẢO LUẬT ĐẤT ĐAI (SỬA ĐỔI) NHẪM THÍCH ỨNG VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU

NGUYỄN THẾ CHINH

Viện Khoa học Khí tượng Thủy văn & Biến đổi khí hậu (IMHEN), Bộ TN&MT

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hội nghị lần thứ năm của Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII đã ban hành Nghị quyết số 18-NQ/TW ngày 16/6/2022 về “Tiếp tục đổi mới, hoàn thiện thể chế, chính sách, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý và sử dụng đất, tạo động lực đưa nước ta trở thành nước phát triển có thu nhập cao”. Tại Nghị quyết này, liên quan đến nội dung “thích ứng với biến đổi khí hậu - BĐKH” trong Mục “2.1. Đổi mới và nâng cao chất lượng quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất” yêu cầu “Quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất được lập ở cấp quốc gia, cấp tỉnh và cấp huyện, đáp ứng yêu cầu thực hiện Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội nhanh, bền vững; bảo đảm quốc phòng, an ninh; BVMT, thích ứng với BĐKH”. Điều này có nghĩa trong nội dung của Dự thảo Luật Đất đai (sửa đổi) đối với các nội dung liên quan đến quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất cần thể hiện được yêu cầu về “thích ứng với BĐKH”. Sau đây là một số xem xét, góp ý cho nội dung thích ứng với BĐKH trong Dự thảo Luật (sửa đổi).

2. XEM XÉT NHỮNG NỘI DUNG “THÍCH ỨNG BĐKH” TRONG DỰ THẢO LUẬT ĐẤT ĐAI (SỬA ĐỔI)

Trong Dự thảo Luật Đất đai (sửa đổi), nội dung “thích ứng BĐKH” được thể hiện trong Chương V về “Quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất” tại Điều 60 “Nguyên tắc lập quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất”, Mục 6 “Sử dụng đất tiết kiệm và có hiệu quả, khai thác hợp lý tài nguyên thiên nhiên và BVMT, thích ứng với BĐKH, bảo đảm an ninh lương thực quốc gia, độ che phủ rừng, bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh”. Như vậy, về nguyên tắc lập quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất đối với cấp quốc gia, cấp tỉnh và cấp huyện phải có nội dung thích ứng với BĐKH. Tuy nhiên, trong các điều khoản 64, 65, 66 và một số điều khoản khác không thể hiện nội dung “thích ứng với BĐKH”, như vậy sẽ khó triển khai trong thực tiễn đối với việc sử dụng đất do những tác động của BĐKH.

Biến đổi khí hậu tác động ngày càng nghiêm trọng đến một số vùng ven biển của Việt Nam

3. MỘT SỐ GÓP Ý TIẾP TỤC HOÀN THIỆN NỘI DUNG THÍCH ỨNG VỚI BĐKH ĐỐI VỚI QUY HOẠCH, KẾ HOẠCH SỬ DỤNG ĐẤT TRONG DỰ THẢO LUẬT ĐẤT ĐAI (SỬA ĐỔI)

Thứ nhất, BĐKH liên quan đến quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất phải được xác định rõ ràng ở những khía cạnh nào như ảnh hưởng đến diện tích sử dụng đất do nước biển dâng, nhiệt độ tăng, tính dị thường của thời tiết là những căn cứ quan trọng để đưa vào quy định trong nội dung của quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất.

Thứ hai, sau một thời gian nhất định Bộ TN&MT công bố kịch bản BĐKH quốc gia, chi tiết đến cấp tỉnh, do vậy căn cứ vào kịch bản BĐKH là cơ sở đưa vào quy định trong Luật của quy hoạch sử dụng đất.

Thứ ba, tùy theo loại quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất từ cấp quốc gia, cấp tỉnh hay cấp huyện để có những điều khoản quy định phù hợp cho từng cấp về thích ứng với BĐKH.

Thứ tư, tác động của BĐKH đến sử dụng đất ở từng vùng, từng địa phương trong cả nước là khác nhau, do vậy khi đưa vào quy định trong Dự thảo Luật Đất đai (sửa đổi) cũng phải lưu ý tới điểm này, chẳng hạn vùng ven biển và đồng bằng chịu ảnh hưởng của nước biển

dâng, vùng miền núi là khô hạn, thay đổi nền nhiệt độ ảnh hưởng tới chế độ sử dụng đất, nhất là đất sử dụng cho sản xuất nông nghiệp. Để có những quy định phù hợp cần tham vấn với các địa phương chịu tác động nặng nề của BĐKH. Mặt khác, tác động của BĐKH bên cạnh những tác động có tính tiêu cực, cũng có những vùng miền và địa phương có những tác động tích cực, như vậy quy định trong luật thích ứng với BĐKH cũng cần chú ý tới điều này.

Thứ năm, diễn biến của BĐKH xảy ra cả trong ngắn hạn và dài hạn ảnh hưởng đến sử dụng đất, do đó trong quy định của pháp luật đối với thích ứng của BĐKH trong quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất cần hết sức lưu ý.

Thứ sáu, thích ứng với BĐKH trong quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất phụ thuộc vào từng cấp độ, từng loại hình thích ứng, do vậy việc quy định trong luật cũng cần phải hết sức lưu ý, nhất là chuyển đổi mục đích sử dụng đất. Như vậy, mối quan hệ giữa các chương mục trong Dự thảo Luật Đất đai (sửa đổi) cũng cần phải được xem xét thấu đáo trong mối quan hệ với nhau liên quan đến thích ứng với BĐKH.

Thứ bảy, đối với Dự thảo Luật Đất đai (sửa đổi), nội dung các điều khoản đưa vào trong quy hoạch, kế

hoạch sử dụng đất thích ứng với BĐKH phải phù hợp với các quy định đã có trong các luật liên quan khác đã ban hành như Luật quy hoạch, Luật BVMT năm 2020 và các luật khác.

Thích ứng với BĐKH là một trong hai nội dung quan trọng đối với ứng phó BĐKH, việc quy định nội dung thích ứng với BĐKH trong quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất của Dự thảo Luật Đất đai (sửa đổi) là hết sức cần thiết trong bối cảnh mới của sự thay đổi nhanh chóng của thiên nhiên do BĐKH. Như vậy, việc sử dụng đất sẽ hiệu quả hơn, phòng tránh những rủi ro do BĐKH gây ra.

4. KẾT LUẬN

Thích ứng với BĐKH trong quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất lần đầu tiên đưa vào quy định trong Dự thảo Luật Đất đai (sửa đổi) là cần thiết và đáp ứng yêu cầu của Nghị quyết số 18-NQ/TW ngày 16/6/2022. Tuy nhiên, mới có quy định ở mục nguyên tắc là chưa đủ, cần cụ thể hóa và bổ sung trong quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất cấp quốc gia, vùng, tỉnh và huyện, những quy định đưa vào từng loại hình quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất cần phản ánh đầy đủ các yêu cầu, tính chất và tính đặc trưng của BĐKH, tính vùng miền để đảm bảo yêu cầu tính khả thi trong thực tiễn. ■

Việt Nam là nước chịu nhiều ảnh hưởng của lũ lụt do tác động của biến đổi khí hậu